

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/65/2003

PREFERENCJE PARTYJNE W KWIETNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w kwietniu¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 52% ankietowanych, czyli o 2 punkty mniej niż w marcu.

Ugrupowaniem mającym najwięcej zwolenników nadal pozostaje SLD, jednak w ostatnich miesiącach dystans wobec pozostałych partii wyraźnie się zmniejszył. W kwietniu chęć głosowania na SLD zadeklarowała nieco mniej niż jedna czwarta potencjalnych wyborców o sprecyzowanych sympatiach politycznych (24%). Od końca ubiegłego roku poparcie dla SLD systematycznie spada - co miesiąc nieco mniejszy odsetek wyborców gotowych jest poprzeć to ugrupowanie w wyborach. W porównaniu z grudniem 2002 roku odsetek zwolenników tej partii zmniejszył się o 9 punktów, czyli niemal o jedną trzecią jej ówczesnego stanu posiadania. Poparcie dla UP - współrządzącej z SLD - od trzech miesięcy się nie zmienia (3%).

W kwietniu na drugim miejscu naszego rankingu znalazła się Samoobrona, na którą chce głosować 17% uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie polityczne. W stosunku do marca poparcie dla partii Andrzeja Leppera wzrosło o 3 punkty procentowe. Nieco mniej zwolenników niż Samoobrona ma PO, którą chciałoby poprzeć 14% potencjalnych uczestników głosowania. Czwarte miejsce zajmuje w tym miesiącu PiS, na który oddałoby swój głos 10% wyborców - o 6 punktów mniej niż w marcu. Poparcie dla PSL deklaruje co jedenasty ankietowany wybierający się na wybory i wiedzący, na kogo będzie głosować (9%). Tyle samo zwolenników ma LPR (9%) - w porównaniu z ubiegłym miesiącem poparcie dla tej partii zwiększyło się o 3 punkty.

Wśród pozostałych ugrupowań relatywnie najwyższe poparcie ma UW, na którą zamierza głosować 4% potencjalnych uczestników wyborów. Nadal niewielu wyborców chciałoby poprzeć KPEiR, RS oraz UPR (po 2%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (155) przeprowadzono w dniach 4-7 kwietnia 2003 roku na liczącej 1229 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003
	w procentach									
Sojusz Lewicy Demokratycznej	30	30	34	36	30	33	30	28	26	24
Samoobrona RP	17	12	14	11	13	12	11	16	14	17
Platforma Obywatelska RP	12	10	10	12	10	10	11	10	13	14
Prawo i Sprawiedliwość	12	15	12	12	13	12	13	12	16	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	7	10	8	9	9	11	9	8	8	9
Liga Polskich Rodzin	8	8	7	8	11	10	8	12	6	9
Unia Wolności	4	5	2	3	4	3	5	3	5	4
Unia Pracy	3	4	5	3	3	2	5	3	3	3
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2
Ruch Społeczny / RS AWS	1	1	1	1	2	1	0	1	1	2
Unia Polityki Realnej	1	1	1	0	2	1	1	1	2	2
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0
Partia Ludowo-Demokratyczna	0	0	0	1	0	0	2	0	1	0
Polska Partia Socjalistyczna	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne partie	1	1	2	2	2	2	2	2	1	3
N=	445	400	560	597	499	417	439	429	426	465

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Ponad jedna czwarta ankietowanych deklarujących chęć wzięcia udziału w wyborach (27%) nie wie, na które ugrupowanie oddałaby swój głos. W porównaniu z poprzednim miesiącem odsetek wyborców niemających sprecyzowanych sympatii politycznych wzrósł aż o 8 punktów.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2002						2003						
	w procentach												
Trudno powiedzieć	12	14	15	14	20	21	20	16	16	19	19	19	27

Deklaracje „trudno powiedzieć” częściej niż inni składają badani powyżej 55 roku życia, mieszkańcy najmniejszych miast (do 10 tys. ludności), a także respondenci gorzej wykształceni - mający wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe. W grupach społeczno-zawodowych najwięcej wyborców niezdecydowanych, którą partię poprzec, jest wśród osób pracujących na własny rachunek, a także robotników wykwalifikowanych.

Już czwarty miesiąc z rzędu obserwujemy trend spadkowy w notowaniach najpopularniejszego dotąd ugrupowania - SLD. Jednocześnie nie wydaje się, by osoby, które przestają popierać partię obecnego premiera, znajdowały dla siebie jakąś inną alternatywę polityczną. Wśród wyborców, którzy w ostatnich wyborach parlamentarnych głosowali na koalicję SLD-UP, 18% nie ma obecnie sprecyzowanych preferencji partyjnych. Dość wysoki odsetek wskazań „trudno powiedzieć” świadczy o tym, że spora część byłych wyborców koalicji SLD-UP czuje się w znacznym stopniu zdezorientowana i zagubiona.

Dla SLD może to z jednej strony oznaczać, że spadek notowań nie jest jeszcze przesądzony - znaczna część wyborców, którzy odwrócili się od tego ugrupowania, najwyraźniej nie znajduje wśród podmiotów funkcjonujących na scenie politycznej żadnej akceptowalnej alternatywy. (Jednocześnie trzeba jeszcze raz zaznaczyć, iż poczucie „że nie ma na kogo głosować” towarzyszy także wyborcom innych partii z wyborów 2001 roku.)

Z drugiej strony można usłyszeć opinie, że na spadku poparcia dla SLD zyskuje głównie Samoobrona, która w ostatnim okresie ma wyjątkowo korzystne notowania. Jednak deklaracje głosujących w ostatnich wyborach na koalicję SLD-UP nie potwierdzają, by wyborcy tych ugrupowań rzeczywiście przenosili swoje poparcie wyłącznie, czy nawet przede wszystkim, na Samoobronę. Wśród byłych zwolenników koalicji SLD-UP obecnie taką samą popularnością jak Samoobrona cieszą się inne partie opozycyjne - PO, PSL oraz PiS (wszystkie uzyskują po 6% poparcia). Trzeba jednak zastrzec, że w analizach tych opieramy się na deklaracjach ankietowanych, które nie zawsze dokładnie odzwierciedlają ich rzeczywiste zachowania wyborcze.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?

1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	52	21	28	1229
Płeć				
Mężczyźni	55	20	26	587
Kobiety	49	22	29	642
Wiek				
18-24 lat	56	16	28	190
25-34	49	28	24	222
35-44	47	22	31	211
45-54	50	21	29	273
55-64	59	17	24	143
65 lat i więcej	52	18	30	191
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	19	25	447
Miasto do 20 tys.	52	24	24	148
20-100 tys.	50	23	27	236
101-500 tys.	43	19	38	240
501 tys. i więcej mieszk.	53	22	25	159
Wykształcenie				
Podstawowe	49	22	29	324
Zasadnicze zawodowe	51	19	29	318
Średnie	49	23	28	462
Wyższe	69	14	17	124
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	75	12	13	72
Prac. umysł. niż. szczebla	42	26	32	116
Pracownicy fiz. - umysł.	42	26	32	92
Robotnicy wykwalifikowani	53	15	31	108
Robotnicy niewykwalifik.	39	25	36	46
Rolnicy	64	16	20	53
Pracujący na własny rach.	50	27	22	50
Bierni zawodowo				
Renciści	40	30	31	113
Emeryci	58	15	26	233
Uczniowie i studenci	54	21	24	118
Bezrobotni	48	19	33	162
Gospodynie domowe i inni	56	24	21	64
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	51	20	30	191
spółce właścicieli	50	21	29	99
prywatnych i państwa	48	24	28	191
sekt. pryw. poza rolnict.	63	19	18	59
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	52	25	24	194
300-399	42	21	37	104
400-599	47	22	31	202
600-800	53	17	29	179
Powyżej 800 zł	61	14	25	158
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	25	33	420
Średnie	55	19	26	550
Dobre	59	18	23	259
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	57	17	26	77
Raz w tygodniu	59	21	20	650
1-2 razy w miesiącu	62	19	19	144
Kilka razy w roku	28	25	47	220
W ogóle nie uczestniczy	41	17	42	136
Poglądy polityczne				
Lewica	60	20	20	266
Centrum	51	18	30	351
Prawica	60	21	20	278
Trudno powiedzieć	39	24	37	335

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PPS	PSL	PiS	RS
Ogółem	2	9	0	14	0	9	10	2
Płeć								
Mężczyźni	1	7	0	15	0	12	9	2
Kobiety	3	11	0	14	0	6	12	1
Wiek								
18-24 lat	0	1	0	30	1	8	8	0
25-34	0	12	0	23	0	8	7	0
35-44	2	11	1	7	0	8	14	0
45-54	2	12	0	11	0	13	16	1
55-64	2	4	0	6	0	10	6	6
65 lat i więcej	8	11	0	7	0	6	8	4
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2	11	0	6	1	15	4	0
Miasto do 20 tys.	2	6	0	12	0	6	17	1
20-100 tys.	1	13	0	12	0	12	12	3
101-500 tys.	4	3	1	16	0	1	14	3
501 tys.i więcej mieszk.	4	6	0	40	0	1	16	2
Wykształcenie								
Podstawowe	5	17	0	7	0	6	7	2
Zasadnicze zawodowe	3	7	1	5	0	14	9	0
Średnie	1	9	0	18	1	9	14	3
Wyższe	0	1	0	33	0	6	10	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	0	0	29	0	3	14	4
Prac.umysł.niż.szczebla	0	7	0	23	0	8	22	4
Pracownicy fiz.- umysł	0	8	3	17	0	9	18	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	14	0	7	0	16	3	0
Robotnicy niewykwalifik.	0	3	0	0	0	11	34	0
Rolnicy	0	3	0	3	0	20	6	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	23	0	24	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	8	15	0	1	0	6	6	0
Emeryci	7	13	0	8	0	6	8	3
Uczniowie i studenci	0	0	0	30	0	13	7	0
Bezrobotni	3	12	0	15	0	6	9	0
Gospodynie domowe i inni	0	24	0	5	4	6	10	3
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0	6	0	12	0	12	14	3
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	4	3	23	0	7	25	3
sekt. pryw. poza rolnict.	0	15	0	22	0	5	10	0
prywatnym gosp. rolnym	0	3	0	3	0	20	5	0
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	1	15	0	6	0	9	8	0
300-399	0	7	3	18	0	12	11	0
400-599	6	12	0	11	0	8	9	2
600-800	3	5	0	11	0	13	16	2
Powyżej 800 zł	3	3	0	24	1	3	7	3
Ocena własnych war. mater.								
Złe	2	11	0	13	0	7	6	3
Średnie	3	7	0	12	0	10	16	1
Dobre	1	10	1	20	0	9	6	1
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	33	0	6	0	8	5	3
Raz w tygodniu	3	9	0	14	0	10	13	2
1-2 razy w miesiącu	2	8	0	14	0	13	6	0
Kilka razy w roku	4	3	0	23	2	7	5	0
W ogóle nie uczestniczy	0	2	0	15	0	2	10	2
Poglądy polityczne								
Lewica	2	3	0	6	0	8	3	1
Centrum	1	7	0	18	1	13	8	2
Prawica	2	15	1	24	0	7	19	3
Trudno powiedzieć	5	13	0	6	0	8	13	1

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	Samoobrona	SLD	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	17	24	2	3	4	0	3	465
Płeć								
Mężczyźni	16	26	3	2	4	0	2	244
Kobiety	17	23	1	5	3	0	3	220
Wiek								
18-24 lat	11	27	4	3	4	0	2	77
25-34	14	21	3	5	4	0	2	82
35-44	23	16	4	5	4	0	5	80
45-54	18	21	0	1	4	0	0	102
55-64	18	39	1	3	1	1	2	57
65 lat i więcej	18	26	0	3	4	1	4	66
Miejsce zamieszkania								
Wieś	33	17	3	5	1	0	1	179
Miasto do 20 tys.	11	26	0	0	12	1	5	46
20-100 tys.	10	29	2	3	0	0	4	90
101-500 tys.	4	38	2	3	5	1	4	78
501 tys. i więcej mieszk.	1	21	0	1	6	0	2	70
Wykształcenie								
Podstawowe	35	18	0	3	1	1	0	102
Zasadnicze zawodowe	24	25	4	6	1	0	2	113
Średnie	9	26	2	3	4	0	3	179
Wyższe	0	28	2	0	13	0	6	71
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	23	2	0	20	0	5	44
Prac. umysł. niż. szczebla	4	26	1	2	3	0	0	42
Pracownicy fiz.- umysł.	3	24	0	12	0	0	7	33
Robotnicy wykwalifikowani	30	17	7	6	0	0	1	36
Robotnicy niewykwalifik.	31	21	0	0	0	0	0	14
Rolnicy	40	9	9	9	0	0	0	28
Pracujący na własny rach.	0	42	0	3	0	0	8	14
Bierni zawodowo								
Renciści	27	30	1	0	6	0	0	28
Emeryci	16	30	0	3	1	1	4	98
Uczniowie i studenci	6	28	6	0	6	0	4	49
Bezrobotni	28	18	0	5	2	0	1	55
Gospodynie domowe i inni	27	20	0	0	0	0	0	24
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	6	30	3	5	7	0	2	76
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	15	14	0	3	4	0	0	36
sekt. pryw. poza rolnict.	9	23	2	4	5	0	5	68
prywatnym gosp. rolnym	42	10	8	9	0	0	0	31
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	43	13	0	4	0	0	2	72
300-399	19	8	4	3	7	2	6	33
400-599	20	23	0	6	0	0	4	69
600-800	8	33	5	1	1	1	1	76
Powyżej 800 zł	3	36	3	2	10	0	3	86
Ocena własnych war. mater.								
Złe	33	15	0	6	1	1	2	127
Średnie	15	22	3	3	5	0	2	210
Dobre	4	37	2	1	5	0	3	128
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	18	11	0	3	7	2	4	29
Raz w tygodniu	20	17	3	3	3	0	4	274
1-2 razy w miesiącu	16	30	0	8	3	1	0	64
Kilka razy w roku	13	37	0	1	3	0	3	45
W ogóle nie uczestniczy	5	51	4	2	6	0	0	52
Poglądy polityczne								
Lewica	11	61	1	1	0	0	3	138
Centrum	19	13	1	7	8	0	3	128
Prawica	14	2	5	1	5	1	2	138
Trudno powiedzieć	31	14	0	7	0	0	2	61